

Przestrzeń dualna do $L^p(X)$ (za Naoki Shioji)

Def: Mówimy, że przestrzeń Banacha F jest jednostajnie wypukła, gdy $\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \forall u, v \in F$ jeżeli $\|u\| = \|v\| = 1, \|u - v\| \geq \varepsilon$ to $\|\frac{u+v}{2}\| \leq 1 - \delta$

Zadanko: ani $L^1(\mathbb{R}^n)$, ani $L^\infty(\mathbb{R}^n)$ nie są jednost. wypukłe.

Lemat 1 Niech $1 < p < \infty$. Dla każdego $c > 0$ i $\varepsilon > 0$ istnieje $\delta > 0$ takie, że jeżeli $\|u\|_p, \|v\|_p \leq c$ oraz $\|u - v\|_p \geq \varepsilon$, to

$$\|\frac{u+v}{2}\|_p \leq \frac{\|u\|_p + \|v\|_p}{2} - \delta$$

W szczególności ($c=1$) $L^p(X)$ jest jednostajnie wypukła.

Dowód:

Przyjmijmy się funkcji $\alpha: \mathbb{R}^2 \rightarrow [0, \infty)$,
$$\alpha(x, y) = \frac{|x|^p + |y|^p}{2} - \left|\frac{x+y}{2}\right|^p.$$

Z wypukłości $x \mapsto |x|^p$ mamy, że $\alpha(x, y) > 0$ o ile tylko $x \neq y$.

Ustalmy c i ε i niech $0 < \eta < \frac{\varepsilon^p}{4c^p}$

Zbiór $D = \{(x, y) : |x|^p + |y|^p = 1, |x - y|^p \geq \eta\}$ jest zwarty, więc $\theta = \inf \{\alpha(z) : z \in D\} > 0$.

Dla dowolnych x, y niech $z = \frac{x}{(|x|^p + |y|^p)^{1/p}}$,

$w = \frac{y}{(|x|^p + |y|^p)^{1/p}}$, wtedy $|z|^p + |w|^p = 1$;

wówczas $|z-w|^p \geq \eta$ tłumaczy się na

$$|x-y|^p \geq \eta (|x|^p + |y|^p).$$

Stąd jeżeli $|x-y|^p \geq \eta (|x|^p + |y|^p)$

$$\text{to } \frac{\alpha(x,y)}{|x|^p + |y|^p} = \alpha(z,w) \geq \alpha, \text{ więc}$$

$$|x|^p + |y|^p \leq \frac{\alpha(x,y)}{\alpha}$$

Niech teraz $u, v \in L^p(X)$, $\|u\|_p \leq c$, $\|v\|_p \leq c$

$\|u-v\|_p \geq \varepsilon$; oznaczmy $M = \{x \in X : |u(x)-v(x)|^p \geq \eta (|u(x)|^p + |v(x)|^p)\}$

Wtedy

$$\varepsilon^p \leq \int_X |u-v|^p = \int_M |u-v|^p + \int_{X \setminus M} |u-v|^p = 2^p \int_M \left| \frac{u-v}{2} \right|^p +$$

$$+ \eta \int_{X \setminus M} (|u|^p + |v|^p) \leq 2^p \int_M \frac{|u|^p + |v|^p}{2} + 2\eta c^p$$

$$\leq \frac{2^{p-1}}{\theta} \int_M \alpha(u,v) + \frac{\varepsilon^p}{2} = \frac{2^{p-1}}{\theta} \left(\frac{\|u\|_p^p + \|v\|_p^p}{2} - \left\| \frac{u+v}{2} \right\|_p^p + \frac{\varepsilon^p}{2} \right)$$

$$\text{więc } \left\| \frac{u+v}{2} \right\|_p^p \leq \frac{\|u\|_p^p + \|v\|_p^p}{2} - \left(\frac{\varepsilon^p \theta}{2^{p-2}} \right) = \delta \quad \square$$

Jeżeli teraz $1 \leq p < \infty$, to dla $q = \begin{cases} \infty & p=1 \\ \frac{p}{p-1} & p>1 \end{cases}$

mamy przekształcenie liniowe

$\Phi: L^q(X) \longrightarrow (L^p(X))^*$ ← przestrzeń funkcjonalów liniowych ciągłych

$$\Phi(u)v = \int_X uv \quad \text{dla } u \in L^q, v \in L^p;$$

z nier. Höldera od razu widzimy, że

Φ jest ciągłe, ~~oraz~~ $\|\Phi(u)\|_{(L^p(X))^*} =$

$$= \sup_{\|v\|_p \leq 1} |\Phi(u)v| \leq \|u\|_q.$$

Prościej zadanie: Wykazać, że $\|\Phi(u)\|_{(L^p(X))^*} = \|u\|_q$ czyli że Φ jest izometryzmem.

Twierdzenie Jeżeli $1 < p < \infty$, to Φ jest izometryzmem izomorfizmem, więc $(L^p(X))^* \cong L^q(X)$ (tw. Riesz o reprezentacji)

Dowód:

Wystarczy wykazać, że Φ jest surjekcją (jako liniowa izometria jest różnowartościowa).

Niech $g \in (L^p(X))^*$. Rozważmy funkcjonal na $L^p(X)$,

$$I(u) = \frac{1}{p} \int_X |u|^p - g(u) \quad \text{dla } u \in L^p(X)$$

Dla każdego $u \in L^p$ $I(u) \geq \frac{1}{p} \|u\|_p^p - \|g\| \cdot \|u\|_p$ norma w (L^p)

funkcja $t \mapsto \frac{t^p}{p} - \|g\|t$ ma na $[0, \infty)$ minimum

$$\text{w } t = \|g\|^{\frac{1}{p-1}}, \text{ równe } \frac{1-p}{p} \|g\|^{\frac{p}{p-1}} =: M$$

wiec $I(u) \geq m \gg \mu > -\infty$, gdzie $m = \inf_{L^p} I$.

Lemat: I ma dokładnie jedno minimum,
tzn. $\exists! v \in L^p$ tzn. $I(v) = m$.

Dowód: niech $C_n = \{u \in L^p : I(u) \leq m + \frac{1}{n}\}$

Zbiory C_n są niepuste, domknięte, $C_1 \supset C_2 \supset \dots$

Wykażemy, że $\text{diam } C_n \xrightarrow{n \rightarrow \infty} 0$.

Oznaczmy $c = \sup \{\|u\|_p : u \in C_1\}$,

na C_1 $I(u) = \frac{\|u\|_p^p}{p} - g(u) \leq m + 1$

$\frac{\|u\|_p^p}{p} - \|g\| \cdot \|u\|_p$, skąd od razu wynika,
że $c < \infty$.

Ustalmy $\varepsilon > 0$. Z Lematu 1 istnieje $\delta > 0$

tzn. jeżeli $\|u\|_p, \|v\|_p \leq c$, $\|u-v\|_p \geq \varepsilon$,

to $\left\| \frac{u+v}{2} \right\|_p^p \stackrel{(*)}{\leq} \frac{\|u\|_p^p + \|v\|_p^p}{2} - \delta$, ale jeżeli

n jest takie duże, by $\frac{p}{n} < \delta$, to dla

$u, v \in C_n \subset C_1$ mamy

$\|u\|_p, \|v\|_p \leq c$, $I(u) \leq m + \frac{1}{n}$, $I(v) \leq m + \frac{1}{n}$

oraz $I\left(\frac{u+v}{2}\right) \geq m$, więc

$$\begin{aligned} \delta &> \frac{p}{n} = p \left(m + \frac{1}{n} - m \right) \geq p \left(\frac{I(u) + I(v)}{2} - I\left(\frac{u+v}{2}\right) \right) \\ &= p \left(\frac{\|u\|_p^p}{2p} - \frac{g(u)}{2} + \frac{\|v\|_p^p}{2p} - \frac{g(v)}{2} - \frac{1}{p} \left\| \frac{u+v}{2} \right\|_p^p + g\left(\frac{u+v}{2}\right) \right) = \\ &= \frac{\|u\|_p^p + \|v\|_p^p}{2} - \left\| \frac{u+v}{2} \right\|_p^p, \text{ co jest sprzeczne z } (*), \\ &\text{ o ile } \|u-v\| \geq \varepsilon. \end{aligned}$$

To dowodzi, że $\|u-v\|_p < \varepsilon$ dla $u, v \in C_n$

o ile $n > \frac{p}{\delta}$, czyli że $\text{diam } C_n \xrightarrow[n \rightarrow \infty]{} 0$.

Z zupełności L^p i tw. Cantora $\bigcap_{n=1}^{\infty} C_n$ jest
zbiorem jednopunktowym, $\bigcap_{n=1}^{\infty} C_n = \{v\}$.

w tym punkcie I osiąga minimum; $I(v) = m$. $\square$

Dowód tw. Riesz, ciąg dalszy

Niech v będzie jak w Lemacie.

Dla dowolnego $u \in L^p(X)$ zdefiniujmy

$$F_u(t) = I(v+tu) = \frac{1}{p} \int_X |v+tu|^p - g(v+tu) = \frac{1}{p} \int_X |v+tu|^p - g(v) - tg(u)$$

Wiemy, że $I(v+tu)$ przyjmuje minimum dla $t=0$,
więc jeżeli funkcja $F_u(t)$ jest różniczkowalna w $t=0$,

to $F'_u(0) = 0$. Sprawdźmy, czy możemy F_u po
prostu zróżniczkować (pod znakiem całki)

Jeżeli $f(t, x) = \frac{1}{p} |v(x) + tu(x)|^p$ dla $(t, x) \in [-T, T] \times X$,

to $\frac{\partial f}{\partial t}(t, x) = |v(x) + tu(x)|^{p-2} (v(x) + tu(x)) \cdot u(x)$

$$\left| \frac{\partial f}{\partial t}(t, x) \right| \leq \frac{1}{q} |v(x) + tu(x)|^{(p-1) \cdot q} + \frac{1}{p} |u(x)|^p$$

nieś. Younga

$$|ab| \leq \frac{1}{q} |a|^q + \frac{1}{p} |b|^p$$

$$\leq \frac{2^p}{q} \left| \frac{v(x) + tu(x)}{2} \right|^p + \frac{1}{p} |u(x)|^p \leq \frac{2^p}{q} \frac{|v(x)|^p + T^p |u(x)|^p}{2} + \frac{1}{p} |u(x)|^p$$

wypukłość
 $S \mapsto |S|^p$ $\in L^1(X)$

więc możemy wejść z pochodną pod znak całki,

$$F'_u(t) = \int_X \frac{\partial f}{\partial t}(t, \cdot) - g(u) = \int_X |v+tu|^{p-2} (v+tu)u - g(u)$$

i z $F'_u(0) = 0$ dostajemy, że

$$g(u) = \int_X |v|^{p-2} v u = \int_X w u \quad \text{gdzie } w = |v|^{p-2} v$$

Bez trudu sprawdzamy, że $w \in L^q(X)$

Stąd $g = \Phi(w)$ i Φ jest surjekcją. $\square$

Twierdzenie: Jeżeli miara μ jest σ -skończona
(np. $\mu = \lambda_n$ na $\mathbb{R}^n$), to Φ zadaje izometrię
liniową między $L^1(X)^*$ a $L^\infty(X)$.

Dowód Załóżmy na początek, że $\mu(X) < \infty$.

i niech $F \in (L^1(X))^*$. Dla każdego $p \in (1, 2]$

mamy i $u \in L^p(X)$ mamy $\frac{1}{p} + \frac{1}{q} = 1$
 $|F(u)| \leq \|F\| \cdot \|u\|_1 \stackrel{\text{Hölder}}{\leq} \|F\| \cdot \mu(X)^{\frac{1}{q}} \|u\|_p$, więc

F jest funkcjonalem liniowym ciągłym na $L^p(X)$.

Stąd istnieje $v_q \in L^q$ t.j. $F(u) = \int_X u \cdot v_q$ dla $u \in L^p$.

Dla wszystkich $u \in L^2 \subset L^p$ i $1 < p_1 < p_2 \leq 2$ mamy

$$F(u) = \int_X u v_{q_1} = \int_X u v_{q_2}, \text{ więc } v_{q_1} = v_{q_2} \text{ m.p.w.}$$

Wykażemy, że $v \in L^\infty(X)$, $\|F\| \leq \|v\|_\infty$.

Niech $E_c = \{x \in X : v(x) \geq c\}$

$$\|v\|_q = \left(\int_X |v|^q \right)^{1/q} \geq \left(\int_{E_c} c^q \right)^{1/q} = c \mu(E_c)^{1/q}$$

$$\begin{aligned} \text{Dalej, } \|v\|_q^q &= \int_X |v|^q = \int_X v \cdot v |v|^{q-2} = F(v |v|^{q-2}) \leq \\ &\leq \|F\| \cdot \mu(X)^{1/q} \cdot \|v |v|^{q-2}\|_p = \|F\| \mu(X)^{1/q} \|v\|_q^{q-1} \end{aligned}$$

wisc $\|v\|_q \leq c \mu(E_c)^{1/q} \leq \|F\| \mu(X)^{1/q}$

Jeżeli zatem $\mu(E_c) > 0$, to biorąc w $\otimes p \rightarrow 1$ (czyli $q \rightarrow \infty$) dostajemy $c \leq \|F\|$. Stąd

$\|v\|_\infty \leq \|F\|$, więc F jest postaci $\Phi(v)$ dla pewnego $v \in L^\infty(X) \Rightarrow \Phi$ jest surjekcją.

Gdy $\mu(X) = \infty$, to dzielimy X na kawałki

• miere skończonej, $X = \bigcup_{i=1}^{\infty} X_i$; dla $F \in (L^1(X))^*$

Dla każdego i znajdujemy $w_i \in L^\infty(X_i)$ ∇i .

$$F(u) = \int_{X_i} \tilde{u} w_i \quad \text{dla } \tilde{u} \in L^1(X_i), \text{ w szczególności dla } u \in L^1(X)$$

$\int_{X_i} u w_i = F(\chi_{X_i} u)$. Przedstawmy w_i zerem poza X_i ;

wtedy $w_i \in L^\infty(X)$; $w = \sum_{n=1}^{\infty} w_i \in L^\infty(X)$ (bo X_i rozłączne)

$$F(u) = \sum_{i=1}^{\infty} F(u \cdot \chi_{X_i}) = \sum_{i=1}^{\infty} \int_X u w_i = \int_X u w$$

tw. Lebesgue'a o zb. zmajorizowanej.

□